ornament fragments, ecclesiastical items, 15th–18th-century coins, etc.

31 inhumations were discovered in the cultural layer and the sterile soil. Based on the arrangement of the burials, it was decided that the excavated areas occupy the edge of the churchyard. The grave pits are rectangular with rounded corners and are up to 75 cm wide and 2.2 m long. The individuals were interred in an extended supine position, the head to the W, but in several instances to the E, and the arms placed alongside the body or in the pelvic or waist area. Coffin nails were generally found in the grave pit fill. Several individuals were buried with sparse grave goods: a knife, a pendant, a coin, a ring, a disc brooch, or a spindle whorl.

40 diverse objects dating to the 13th–14th and 16th–20th centuries were discovered in the excavated areas. The majority of them are postholes, less often storage pits or pits with a determined purpose. The majority of the finds in them consist of mass materials: vessel sherds, clay daub, and animal bones, but other finds, which are more important: pieces of cylindrical locks and 17th-century coins, were also discovered (Figs. 4–5).

1 pav. Puodų fragmentai iš šurfo 1. U. Budvydo nuotr.

Fig. 1. Pot fragments from test pit 1

Ugnius Budvydas

Vievio vienuolyno bei spaustuvės vieta

TIM 2012 m. birželio mėnesį atliko žvalgomuosius tyrimus Balceriškės kaime (Elektrėnų sav.), Vievio buvusio vienuolyno bei spaustuvės vietoje. Stačiatikių vienuolynas bei cerkvė Vievyje buvo įkurti apie 1600 m. Vievio dvaro valdytojo Marcijono Bogdano Oginskio. Vienuolynas veikė iki 1810 m., vėliau buvo uždarytas. Yra žinoma, jog XVII a. pradžioje į vienuolyną iš Vilniaus buvo perkelta spaustuvė, kurioje buvo atspausdinta keletas leidinių, iš kurių vienas žymiausių yra Meletijaus Smotrickio „Slavų gramatika“ (Vaitkevičius V., Archeologiniai duomenys apie Vievio spaustuvę, *Knygotyra*, t. 51, V., 2008, p. 267–271). Ilgą laiką nebuvo žinoma tiksli vienuolyno bei spaustuvės vieta. Tik 2007 m. žvalgomųjų tyrinėjimų metu buvo aptikti pirmieji įrodymai, leidžiantys tiksliai lokalizuoti šią istorinę vietą (*ATL 2007 metais,* V., 2008, p. 480–481). Anot žvalgymus vykdžiusių tyrėjų, Vievio spaustuvė bei vienuolynas buvo įkurti Vievio ežero R pakrantėje, Petrauskų sodybos daržuose. Žvalgymų metu buvo surinkta XVI–XIX a. buitinės bei staty-

binės keramikos fragmentų, monetų. Aptiktos metalinės plokštelės bei kubeliai susiję su knygų spausdinimo staklėmis. Pastarieji dirbiniai neabejotinai patvirtina dr. V. Vaitkevičiaus išsakytus teiginius. Galima būtų tik pridurti, jog šalia vienuolyno XVII–XVIII a. tikriausiai veikė nedidelės kapinaitės. Nes, anot sodybos savininko Eugenijaus Petrausko, prieš 20 metų sklype kasant ūkinę duobę buvo aptikti mirusiojo griaučiai, „gulintys anatomine tvarka". Palaikai buvo perlaidoti kitoje vietoje, sklypo PV dalyje. Žmonių kaulų buvo rasta ir šalimais esančiame Alfredos Grigonytės sklype. Anot savininkės, žmonių kaulai „byrėdavo iš kalvos šlaito".

2012 m. vykdant žvalgomuosius tyrimus siekta surasti išlikusių statinių liekanų bei kitų artefaktų, kuriuos būtų galima susieti su šioje vietoje buvusiu vienuolynu, spaustuve ar senkapiu. Buvo ištirta 19 1x2 m dydžio šurfų (iš viso 38 m²), kurie buvo išdėstyti E. Petrausko bei A. Grigonytės privačiose valdose. Tyrimo metu tik šurfuose 1, 10 ir 11 buvo fiksuotas 15–30 cm storio suardytas kultūrinis sluoksnis, kuriame rasta keliolika buitinės keramikos bei koklių fragmentų, datuojamų XVII–XVIII a. **Šurfe 1** atsidengė nedidelės 60 cm pločio ūkinės duobės fragmentas, kurioje rastos 54 puodų šukės. Tai puodų pakraštėliai, sienelės, lėkščių dalys (1 pav.). Rastos kelios raudonų plytų duženos. Dalies puodų sienelės puoštos štampų ornamentu. Rasti radiniai datuojami XVII a.

Tyrimų rezultatai iš dalies patvirtina, jog nuo XVII a. šioje vietoje buvo vykdoma tam tikra ūkinė veikla, kurią būtu galima sieti su šioje vietoje stovėjusiu vienuolynu bei spaustuve. Ateityje numatoma pratęsti žvalgomuosius archeologinius tyrimus į PR nuo A. Grigonytės privačios valdos bei į ŠV nuo E. Petrausko sodybos.

Site of the Vievis monastery and printing house

In 2012, the TIM conducted a field evaluation at the suspected site of the Vievis monastery and 17th-century printing house (Balceriškė village, Elektrėnai Municipality, S Lithuania). It sought to find the remains of structures, which have survived, and other artefacts. 19 test pits (1 x 2 m, a total of 38 m²) were excavated. A destroyed cultural layer, which contained over ten fragments of household pottery dating to the 17th–18th centuries, were recorded in test pits 1, 10, and 11 (Fig. 1). The investigation results confirm in part that certain economic activities, which could be connected the monastery and printing house that stood at this site, were conducted at this site from the 17th century.

Asta Gerbutavičiūtė

Panevėžio miesto senųjų kapinių vakarinės ribos tikslinimas

2011 m. vykdant tyrimus Panevėžio miesto istorinėje dalyje, Senamiesčio g. 72A (ištirtas 402,45 m² plotas) buvo nustatyta, kad šis sklypas, esantis už NKVR pažymėtos senųjų Panevėžio kapinių (UK 21138) ribos, patenka į buvusių senojo Panevėžio kapinių teritoriją. Sklype tyrimų metu rasti 252 kapai bei surinkti pavieniai žmonių kaulai iš suardytų palaidojimų datuojami XVI a. pradžia – XVII a. II puse. Taip pat nustatyta, kad NKVR registre pažymėta Panevėžio miesto senųjų kapinių teritorija nėra tiksli. Nors buvusių kapinių ribų 2011 m. tyrimų metu nustatyti nepavyko, buvo padaryta išvada, jog kapinės užėmė gerokai didesnę teritoriją į